

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อดำรงรักษาความเป็นชุมชนเข้มแข็งบ้านน้ำเกียน กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

เนื่องด้วยชุมชนบ้านน้ำเกียน ประกอบไปด้วยโครงสร้างของชุมชนที่มีการรวมกลุ่มของคนที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้กระบวนการ บวรส. (บ้าน วัด โรงเรียน และสถานีอนามัย) ในการแบ่งกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มแกนนำ 2) กลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านน้ำเกียน และ 3) กลุ่มพันธมิตร

1. กลุ่มแกนนำ ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำอย่างเป็นทางการของชุมชน (อาทิ กำนัน ประธาน องค์กรพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลน้ำเกียน) กลุ่มผู้นำทางศาสนา (อาทิ พระสงฆ์) กลุ่มผู้นำทางการศึกษา (อาทิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำเกียน) และกลุ่มผู้นำทางด้านสาธารณสุข (อาทิ ผู้อำนวยการสถานีอนามัยตำบลน้ำเกียน)

ดังนั้นในการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จึงประกอบไปด้วยกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มแกนนำ จำนวน 7 คน โดยมีรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

1.1 **กำนันคำมูล ศิพรมกุล** เป็นผู้นำที่ชาวบ้านให้ความศรัทธาต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 17 ปี เป็นแกนนำสำคัญในการนำชุมชนน้ำเกียนผ่านพ้นวิกฤติปัญหาสำคัญ คือ การตัดไม้ทำลายป่า การพนัน และยาเสพติด

1.2 **คุณชูศิลป์ สารรัตน์** ประธานองค์กรพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลน้ำเกียน ซึ่งแต่เดิมเป็นครูประจำโรงเรียนบ้านน้ำเกียน เป็นที่นับถือของชาวบ้าน เพราะเป็นผู้ที่ทุ่มเททำงานทั้งในโรงเรียนและงานชุมชน ได้ทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 ในช่วงที่โรงเรียนประสบปัญหาขาดแคลนนักเรียน คุณชูศิลป์ได้เป็นแกนนำครู จัดทำกิจกรรมโรงเรียนสีขาว จนสามารถแก้ปัญหายาเสพติดได้สำเร็จ

1.3 **คุณสนิท สายรอดคำ** นายกององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเกียน ซึ่งไม่ได้เป็นคนน้ำเกียนโดยกำเนิด แต่ได้เข้ามาอยู่ร่วมในชุมชนกว่า 10 ปี โดยได้เข้ามาสร้างศรัทธาจนชาวบ้านตำบลน้ำเกียนยอมรับนับถือ และได้รับเลือกให้เป็นสมาชิก อบต. สมัยเริ่มแรกที่ยกฐานะจากสภาตำบลในปี พ.ศ. 2542 จึงนับได้ว่าเป็นแกนนำรุ่นหลังที่เข้ามาสืบสานการทำงานในชุมชน

1.4 **พ่อพรหมมา ศิปานา** ประธานชมรมผู้สูงอายุ ในอดีตพ่อพรหมมาเป็นกำนันคนแรก ของตำบลน้ำเกียน มีส่วนสำคัญในการพัฒนาของตำบลมายาวนาน เพราะเป็นผู้ดำรงอยู่ในฐานะผู้นำของตำบลน้ำเกียนมาโดยตลอด ตั้งแต่เป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และปัจจุบันเป็นประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลบ้านน้ำเกียน ด้วยประสบการณ์ที่มากมาย จึงทำให้เป็นที่เคารพของผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นก็จะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษาชี้แนวทาง

1.5 **พระใบฎีกาภูเกียรติ เจ้าอาวาสวัดโป่งคำ** พระนักพัฒนาที่นอกจากจะเป็นพระที่มีพื้นเพเป็นคนในชุมชนแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการเป็นศูนย์รวมความศรัทธาของประชาชนบ้านน้ำเกียน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีศักยภาพในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

1.6 **คุณประกิจ อะทะวัน ครูใหญ่ / ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำเกียน** ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนในเชิงบูรณาการ โดยการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นทั้งด้านวิชาการ และการเรียนรู้ท้องถิ่น เน้นการให้คนในชุมชน สถาบันครอบครัว มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนเยาวชน

1.7 คุณสุทธิ สุทธิ หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลน้ำเกียน เป็นปราชญ์ชุมชนซึ่งเป็นผู้จุดประกายริเริ่มการทำงานแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในชุมชนน้ำเกียน เป็นผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาชุมชนให้เป็นที่รู้จัก จึงเป็นบุคคลที่ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าสามารถให้ข้อมูลสำคัญตามงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้

2. กลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านน้ำเกียน เนื่องด้วยชุมชนบ้านน้ำเกียนประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านน้ำเกียนใต้
- หมู่ที่ 2 บ้านน้ำเกียนเหนือ
- หมู่ที่ 3 บ้านต้นกอก
- หมู่ที่ 4 บ้านใหม่พัฒนา
- หมู่ที่ 5 บ้านใหม่สันติสุข

ประชากรทั้ง 5 หมู่บ้านนี้ มีจำนวน 2,814 คน แต่เนื่องจากโครงสร้างทางสังคมและการรวมตัวกันของคนในชุมชนแห่งนี้ มีการแบ่งตัวกันออกเป็นกลุ่มย่อยๆ หลากหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มรุ่น กลุ่มเดี่ยว กลุ่มผู้สูงอายุ ฯลฯ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์คัดเลือกโดยให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นแกนนำ แนะนำบุคคลอื่นๆ ที่อยู่เป็นสมาชิกของชุมชนบ้านน้ำเกียนและเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จำนวน 20 คน โดยพิจารณาจากความสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย และความยินยอมในการร่วมงานวิจัย โดยมีรายนาม ดังต่อไปนี้

- 2.1 คุณกุศล ศรีศรีตา
- 2.2 คุณอนันต์ นุเสน
- 2.3 คุณกัญญา ดิอุด
- 2.4 คุณบุญชู ดิพรมกุล
- 2.5 คุณศิรินันท์ สารมณฐี
- 2.6 คุณภัทรารุธ ธนะวงศ์
- 2.7 คุณวุฒิไกร กุลกัลไชย
- 2.8 คุณไกรศักดิ์ กันทะ
- 2.9 คุณสมบูรณ์ คำเฟื่องฟู
- 2.10 คุณสมบูรณ์ ดิपालะ
- 2.11 คุณกิงดาว กาบจันะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงบทบาทของการสื่อสารต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อดำรงรักษาความเป็นชุมชนเข้มแข็งบ้านน้ำเกียน กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเก็บข้อมูลจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีขั้นตอนข้อมูลดังนี้

1. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและสำรวจตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยได้รวบรวมข้อมูล รายละเอียด รายชื่อผู้เกี่ยวข้อง ของชุมชนน้ำเกียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยและเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านน้ำเกียน ดังนี้

เดือน	กิจกรรม
มกราคม	ช่วงลงแขกเกี่ยวข้าว ชุมชนจะมีพิธี "ตานข้าวใหม่" คือการถวายข้าวที่เก็บเกี่ยวได้ให้แก่พระ
กุมภาพันธ์	กิจกรรมร่วมงานตักบาตร ทำบุญวันมาฆบูชา
มีนาคม	เป็นช่วงของการเก็บเกี่ยวถั่วเหลือง โดยชาวบ้านจะทำพิธีเลี้ยงผีปู่ย่า
เมษายน	ถือว่าเป็นเดือนเริ่มต้นปีใหม่ โดยชาวบ้านจะร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานประเพณีสงกรานต์ (ปีใหม่เมือง) และประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า
พฤษภาคม	เป็นช่วงฤดูการปลูกข้าวโพด มีการลงแขกปลูกพืช เรียงกว่าพิธีแขกข้าว
มิถุนายน - กรกฎาคม	ช่วงปลายเดือนมิถุนายน จะเป็นวันเข้าพรรษา มีการทำบุญตักบาตร เหน้เทียนพรรษา ชาวบ้านส่วนใหญ่จะงดเว้นการดื่มเหล้า
สิงหาคม - กันยายน	ช่วงของการว่างเว้นจากการทำไร่ ทำนา ชาวบ้านน้ำเกียนจะช่วยกันทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เช่น ผู้หญิงจะทอผ้า ผู้ชายจะออกไปหาปลาจากลำน้ำเกียน
ตุลาคม	พิธีทำบุญวันออกพรรษา ตักบาตรเทโว
พฤศจิกายน	งานวันลอยกระทง โดยชาวบ้านจะไปทำบุญที่วัดร่วมกัน
ธันวาคม	พิธีทำบุญเลี้ยงผีนา เพื่อการเก็บเกี่ยวข้าว
ทุกเดือน	การประชุมหมู่บ้าน เพื่อบรรยายความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากตารางกิจกรรมของชุมชนบ้านน้ำเกียนนี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวางขอบเขตของระยะเวลางานวิจัยได้สะดวกยิ่งขึ้น

2. ขั้นติดต่อประสานงาน โดยผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานผ่านไปยัง คุณศิริพันธ์ สารมณัฐ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลน้ำเกียน ซึ่งเป็นผู้ที่ผู้วิจัยมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมาก่อน ให้ช่วยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยได้ขอให้ทางคุณศิริพันธ์ ช่วยประสานไปยังผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอเข้าไปสัมภาษณ์ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับจากงานวิจัยชิ้นนี้ โดยผู้วิจัยได้สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นด้วยการแนะนำตัวโดยเปิดเผย (Overt Role) เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายโดยการใช้ภาษาถิ่น พร้อมกับได้ขอความร่วมมือไปยังกลุ่มเป้าหมายให้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงและให้เห็นประโยชน์ของการทำวิจัย ทำให้ได้รับข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ

3. ขั้นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยจะเข้าไปเป็นสมาชิกคนหนึ่งของทีมทำงานในชุมชนบ้านน้ำเกียน และผู้วิจัยจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนบ้านน้ำเกียนจัดขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการศึกษา เช่น กิจกรรมงาน “หกเป็งไหว้สาพระธาตุแช่แห้ง ประจำปี 2549” กิจกรรมงาน “สงกรานต์” กิจกรรมงาน “งดเหล้าเข้าพรรษา” กิจกรรมงานประชุมเวทีทั้ง 3 ระดับ เป็นต้น โดยการเข้าร่วมกับทีมงานและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนี้จะทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสในการวิเคราะห์ระบบการทำงานของกลุ่มแกนนำบ้านน้ำเกียนและกลุ่มชาวบ้านได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ขั้นการสัมภาษณ์ (Interview) โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการใช้หลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์แบบมีจุดสนใจเฉพาะ โดยการสัมภาษณ์จะเป็นไปในลักษณะของเครือข่าย นั่นคือ ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แนะนำบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อๆ กันไป

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ลำดับ	สัมภาษณ์	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์		ตำแหน่ง
1.	29 มกราคม 2549	ชูศิลป์	สารรัตนะ	ประธานองค์กรพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนตำบลน้ำเกี๋ยน
2.	12 กุมภาพันธ์ 2549	สนิท	สายรอดคำ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำ เกี๋ยน
3.	12 กุมภาพันธ์ 2549	กุศล	ศรศรีดา	ชาวบ้าน / กรรมการป่าชุมชนตำบล น้ำเกี๋ยน
4.	13 กุมภาพันธ์ 2549	อนันต์	นุเสน	ประธานชมรมสมุนไพรมอพื้นบ้าน /ชาวบ้าน
5.	13 กุมภาพันธ์ 2549	คำมูล	ตีพรมกุล	กำนันตำบลน้ำเกี๋ยน
6.	13 กุมภาพันธ์ 2549	ไกรศักดิ์	กันทะ	ชาวบ้าน
7.	13 กุมภาพันธ์ 2549	สมบุรณ์	คำเฟื่องฟู	ชาวบ้าน
8.	13 กุมภาพันธ์ 2549	สมบุรณ์	ตีपालะ	ชาวบ้าน
9.	13 กุมภาพันธ์ 2549	ปัญญา	เงินสร้อย	ชาวบ้าน
10.	13 กุมภาพันธ์ 2549	อำนาจ	ธนะวงศ์	ชาวบ้าน
11.	13 กุมภาพันธ์ 2549	สุภาพ	ใจจันทร์	ชาวบ้าน
12.	25 กุมภาพันธ์ 2549	ประกิจ	อะทะวัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำเกี๋ยน
13.	10 มีนาคม 2549	สฤษฎ์	สุฤทธิ	หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลน้ำเกี๋ยน
14.	10 มีนาคม 2549	ศิริพันธ์	สารมณฐี	เจ้าหน้าที่ประสานงาน/เจ้าหน้าที่ สถานีอนามัย
15.	10 มีนาคม 2549	ภัทรารุช	ธนะวงศ์	เยาวชน/ ประธานชมรมกลุ่มอนุรักษ์ วัฒนธรรมพื้นบ้าน
16.	10 มีนาคม 2549	วุฒิไกร	กุลกัลไชย	ชาวบ้าน/ สมาชิกสถานีวิทยุท้องถิ่น จังหวัดน่าน
17.	11 มีนาคม 2549	พรหมมา	ตีปานนา	ประธานชมรมผู้สูงอายุ ตำบลน้ำ เกี๋ยน
18.	11 มีนาคม 2549	กิงดาว	กอบจันะ	ชาวบ้าน
19.	11 มีนาคม 2549	ประภาส	ถายอด	ชาวบ้าน

การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตัวคำถามไว้ล่วงหน้า และใช้คำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องได้อย่างเต็มที่ตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้วางไว้ และยืดหยุ่นประเด็นคำถามตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์

โดยการสัมภาษณ์จะอยู่ในขอบข่ายประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อตอบปัญหาการวิจัย และผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มแนวทางคำถามที่ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มแกนนำ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามสำหรับกลุ่มแกนนำ เพื่อหาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น ประวัติความเป็นมา พัฒนาการการแก้ไขปัญหามุมชน บทบาทหน้าที่ของการสื่อสารที่เกิดขึ้น ภายในชุมชนน้ำเกี๊ยน รูปแบบการสื่อสารระหว่างกลุ่ม การดำรงรักษาความเป็นชุมชนเข้มแข็ง และกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีแนวทางคำถาม ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน และพัฒนาการในการแก้ไขปัญหามุมชน

- น้ำเกี๊ยนมีประวัติความเป็นมาในการตั้งถิ่นฐานอย่างไร / ใครเข้ามาเป็นกลุ่มแรก
- ช่วงที่เกิดวิกฤติปัญหามุมชน ทำไมถึงคิดรวมตัวกัน / เพื่ออะไร
- แต่ละช่วงพัฒนาการชุมชนเป็นอย่างไร
- การแก้ไขปัญหามุมชน ทำอย่างไร / ใครริเริ่ม

1.2 บทบาทของการสื่อสารภายในชุมชนบ้านน้ำเกี๊ยน

- มีการใช้บทบาทของการสื่อสารใดบ้างในชุมชนบ้านน้ำเกี๊ยนเพื่อดำรงรักษาความเป็นชุมชนเข้มแข็ง
- ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นมีหรือไม่ อย่างไร
- การแก้ไขปัญหามุมชนหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร

1.3 รูปแบบการสื่อสารระหว่างกลุ่มภายในชุมชนเข้มแข็งบ้านน้ำเกี๊ยน

- การสื่อสารระหว่างกลุ่มแกนนำและกลุ่มสมาชิกในการเข้าร่วมทำกิจกรรมของชุมชนเข้มแข็งบ้านน้ำเกียนเป็นอย่างไร
- การสื่อสารระหว่างกลุ่มแกนนำกับกลุ่มพันธมิตรในการให้การสนับสนุนชุมชนเป็นอย่างไร
- การสื่อสารในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มแกนนำกับกลุ่มสมาชิกเป็นอย่างไร
- การสื่อสารระหว่างกลุ่มแกนนำที่เริ่มกับกลุ่มสมาชิกในการกำหนดกติกา กฎ และแนวทางดำเนินงานของชุมชนเป็นอย่างไร
- การสื่อสารระหว่างกลุ่มใดที่มีความสำคัญที่สุดในการสร้างชุมชนบ้านน้ำเกียนให้กลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง
- การสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นอย่างไร
- ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสื่อสารและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีหรือไม่ แก้ไขอย่างไร

1.4 ลักษณะของกระบวนการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในชุมชน

- มีกิจกรรมใดบ้างที่ผู้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน
- สมาชิกในชุมชนมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องของการทำงานร่วมกันเพื่อชุมชนและแก้ไขปัญหาชุมชน

2) กลุ่มสมาชิกชุมชนบ้านน้ำเกียน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามสำหรับกลุ่มสมาชิกชุมชน เพื่อหาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เช่น การรวมกลุ่ม การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม บทบาทหน้าที่ทางการสื่อสารภายในชุมชน รูปแบบการสื่อสารระหว่างกลุ่มสมาชิก และกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่กลุ่มสมาชิกได้ร่วมปฏิบัติเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน โดยมีแนวทางคำถาม ดังนี้

2.1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม

- ในชุมชนน้ำเกียนมีกลุ่มอะไรบ้าง / มีจำนวนสมาชิกเท่าใด
- การรวมกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
- การบริหารงานภายในกลุ่มเป็นอย่างไร

- กลุ่มพันธมิตรมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องของการทำงานร่วมกันเพื่อชุมชน และแก้ไขปัญหาชุมชน
- ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมมีหรือไม่ แก้ไขอย่างไร

อนึ่ง คำถามดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจมีคำถามเพิ่มเติมขึ้นอีกในขณะสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะยึดกรอบของจุดประสงค์งานวิจัยเป็นหลัก

2. แบบบันทึกภาคสนาม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การบันทึกข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ พูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาในการวิจัย

3. เครื่องบันทึกเสียง โดยผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียงสำหรับการบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน โดยผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์โดยมีอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบแนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบแนวทางการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของคำถามและนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบก่อนนำไปใช้ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้ประเด็นคำถามตรงตามความต้องการมากที่สุด แล้วจึงลงมือสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่ต้องการตลอดกระบวนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นการแสวงหาแหล่งข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มแกนนำ กลุ่มสมาชิกชาวบ้านชุมชนบ้านน้ำเกียน และกลุ่มพันธมิตร โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ตีความ เปรียบเทียบ เพื่อจัดหาคุณสมบัติร่วมกันในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการศึกษา